

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4587/2022
27.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Савеза мађарских ученика Војводине из Новог Сада, кога заступа Владимир Бељански, адвокат из ..., против туженог Правног факултета у Новом Саду-Универзитета у Новом Саду, кога заступа Дејан Укропина, адвокат из ..., ради заштите од дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3137/2021 од 22.12.2021. године, у седници одржаној 27.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3137/2021 од 22.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 226/2021 од 28.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у преосталом непресуђеном делу, којим је тражено да се утврди да је тужени увођењем обавезе писмене и усмене провере познавања језика на коме се изводи настава за кандидате који су припадници мађарске националне мањине и који се определе да полажу пријамни испит на мађарском језику приликом уписа у школску 2018/2019 годину, дискриминаторски поступао према припадницима мађарске националне мањине који су кандидати за упис или намеравају да упишу Правни факултет у Новом Саду, да се забрани туженом понављање ове радње дискриминације, као и да се наложи туженом да у року од 15 дана под претњом извршења о свом трошку објави изреку пресуде у новосадским дневним листовима „Дневник“ и „Magyar Szó“. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 146.700,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности, па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3137/2021 од 22.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 226/2021 од 28.09.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), па је нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном, тужилац је удружење основано 27.11.1997. године ради очувања културне баштине војвођанских ученика и студената мађарске националности, оживљавања, организовања и информисања културно-научног стваралаштва и мотивисања те циљне групе за учешће у изградњи цивилног друштва. Тужени је високошколска установа, чији је оснивач Аутономна покрајина Војводина, са акредитованим студијским програмима основних академских студија Права-општи смер и Права-смер унутрашњих послова, на којима се настава изводи на српском језику. Одлуком Скупштине Аутономне покрајине Војводина („Службени лист АПВ“ број 14 од 08.04.2015. године) и Упутством о спровођењу наведене скупштинске одлуке од 24.06.2015. године („Службени лист АПВ“ број 27/15), утврђено је право кандидата да пријемни испит за упис на високошколску установу чији је оснивач Аутономна покрајина Војводина полажу на језицима националних мањина-националних заједница, под условом да је то један од језика који је у службеној употреби у локалној самоуправи на територији ове аутономне покрајине.

У окончаној парници између истих странака ради заштите од дискриминације правноснажном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 207/18 од 22.03.2018. године утврђено да је Правни факултет у Новом Саду одбијањем да одржи пријемни испит за школску 2015/2016 годину, 2016/2017 годину и 2017/2018 годину на мађарском језику и неодржавањем тако организованог пријемног испита, дискриминаторски поступао према припадницима мађарске националне мањине који су намеравали да упишу или су били кандидати за упис, те је забрањено понављање описане радње дискриминације за школску 2018/2019 годину и убудуће. Правни факултет је обавезан да припадницима мађарске националне мањине омогући полагање пријемног испита на мађарском језику.

Према расписаном конкурс за упис студената у прву годину основних академских студија за школску 2018/2019 годину, право учешћа на конкурс су имала лица са завршеним средњошколским образовањем у четворогодишњем трајању која познају језик на коме се изводи настава (српски језик, ниво знања Б2). Конкурсом је уређено да је пријемни испит јединствен тест из Устава и права грађана и из историје. Пријемни испит се полагао на српском језику и сматрало се да кандидати који полажу пријемни испит на српском језику познају језик на коме се изводи настава. Припадник националне мањине чији је језик у службеној употреби на територији Аутономне покрајине Војводина могао је полагати пријемни испит на матерњем језику на основу личног захтева поднетог у писаном облику приликом пријаве на конкурс. Одређено је да се провера познавања језика на коме се изводи настава организује после положеног пријемног испита, а пре утврђивања редоследа кандидата за упис, те да се провера

врши у форми теста и у усменом облику. Школске 2018/2019. године сви кандидати су се определили за полагање пријемног испита на српском језику.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су полазећи од одредаба члана 1. тачка а Конвенције против дискриминације у образовању (усвојена на једанаестом заседању Опште конференције ОУН-а за образовање, науку и културу 14. децембра 1960. године, а ратификована од стране СФРЈ 1964. године), члана 10. ставови 1. и 2, члана 12. и 14. оквирне Конвенције о заштити националних мањина Савета Европе из 1995. године, члана 7. ставови 2, 3, 4. и члана 8. став 1. Европске повеље о регионалним мањинским језицима, члана 7. Универзалне декларације о људским правима из 1948. године, члана 26. Међународног пакта о грађанским и политичким правима, члана 4. ставови 1. и 2. Споразума закљученог између Србије, Црне Горе и Мађарске о заштити права мађарске националне мањине која живи у Србији и Црној Гори и српске националне мањине која живи у Републици Мађарској („Службени лист СЦГ“ број 12/2004), чланова 14. 21, 75, 79, 183. став 2. тачка 3. и члана 194 Устава РС, члана 3. став 1. и члана 12. став 1. Закона о заштити права и слобода националних мањина („Службени гласник СРЈ“ бр. 11/2002-97/2013), чланова 4, 6, 7. и 19. Закона о дискриминацији, члана 97. Закона о високом образовању, оценили да је тужбени захтев тужиоца неоснован, будући да су студијски програми основних академских студија на туженом факултету акредитовани само на српском језику, па је познавање српског језика нужан услов за упис на основне академске студије код туженог. Како обавези провере познавања српског језика подлежу припадници свих националних мањина који се определе да полагају пријемни испит на неком од језика националне мањине, те да постоји потреба да се познаје језик на коме се изводи настава на одређеном факултету, јер се тиме омогућује похађање наставе, нижестепени судови су закључили да у поступању туженог није било дискриминаторског поступања у смислу члана 2. став 1 тачка 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ бр.22/09 са изменама и допунама).

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 95. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“ бр.88/2017...67/2019) прописано је да високошколска установа организује и изводи студије на српском језику, а може остваривати студијски програм на језику националне мањине и страном језику уколико је такав програм одобрен, односно акредитован. Према члану 97. став 1. и 3. истог закона на акредитоване студијске програме које организује високошколска установа могу се уписати кандидати под условима и на начин уређен овим законом и општим актом самосталне високошколске установе, ако познаје језик на коме се изводи настава, а услови, начин и поступак провере знања уређује се општим актом установе.

Сходно томе, Правни факултет у Новом Саду у саставу Универзитета у Новом Саду са акредитованим студијским програмима основних академских студија Права-општи смер и Права-смер унутрашњих послова, на којима се настава изводи на српском језику, донео је 07.05.2018. године општи акт - Правилник о полагању пријемних испита и упису кандидата на студијске програме које реализује правни факултет којим је уредио услове, начин и поступак провере знања језика на ком се изводи настава.

Овим Правилником прописано је да се упис на прву годину основних академских студија који реализује факултет врши у складу са Статутом универзитета, Статутом факултета, студијским програмима и условима ближе одређеним конкурсом (члан 2.). Чланом 3. наведеног Правилника утврђено је да се у прву годину основних академских студија у оквиру броја утврђених за упис може уписати лице које има завршено средње образовање у трајању од четири године и које је положило пријемни испит (став 1.), да се лице може уписати на студијске програме из става 1. овог члана, ако познаје језик на коме се изводи настава (став 2.), да се познавање језика на коме се изводи настава проверава се кроз пријемни испит (став 3.), а сматра се да познају језик на коме се изводи настава сви кандидати који положе пријемни испит на српском језику (став 4.). Чланом 7. и 8. Правилника уређено је да се пријемни испит полаже писмено, да лица која су припадници националних мањина могу полагати пријемни испит на језику националне мањине, као и да у писаном облику подносе захтев за полагање пријемног испита на језику националне мањине приликом подношења пријаве на конкурс, а чланом 12. уређено је да се за лица из чл. 5. и 7. став 7. организује (у форми теста и усменом облику) провера познавања језика на коме се изводи настава после положеног пријемног испита, а пре утврђивања редоследа кандидата за упис. Потребно знање српског језика према члану 13. истог правилника мора бити на нивоу Б2.

Из овога произилази да су одредбе наведеног Правилника од 07.05.2018. године усклађене са Статутом факултета, Статутом универзитета и чланом 97. Закона о високом образовању. Садржина конкурса за упис 2018/2019. годину одређена је у свему у складу са назначеним одредбама Правилника о полагању пријемних испита и уписа кандидата на студијске програме које реализује Правни факултет којим је прописано да се кандидат може уписати на студијске програме, ако познаје језик на коме се изводи настава.

За све кандидате који пријемни испит положе на српском језику, једнако важи претпоставка познавања српског језика и не подлежу посебној провери нивоа познавања тог језика, с обзиром на то да је испољена успешност у тесту на српском језику из области друштвених наука показатељ да кандидат познаје језик на ком се изводи настава у туженој високошколској установи.

Провера познавања језика на коме се изводи настава, не представља услов полагања пријемног испита на мађарском језику, већ се ради о услову уписа, након положеног пријемног испита кандидата који се коришћењем признатог права, определио и пријемни испит положио на језику националне мањине. Следом изнетог, познавање српског језика је законски услов за упис на акредитоване студијске програме које организује високошколска установа, с обзиром да су студијски програми основних академских студија на Правном факултету у Новом Саду акредитовани и изводе се само на српском језику. Стога се не може сматрати да су припадници мађарске националне мањине којима је омогућено полагање пријемног испита на мађарском језику дискриминисани предвиђеном провером нивоа знања српског језика што је у сразмери са циљем да се познаје језик на коме се изводи настава основних академских студија у високошколској установи који су акредитовани само на српском језику у смислу цитираних одредби Закона о високошколском образовању. Зато су неосновани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

На основу изнетог, Врховни касациони суд налази да је побијана одлука донета уз правилну примену материјалног права, па је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**